

и 130 години Софийски университет

БЪЛГАРСКА БОЛГРАДСКА ГИМНАЗИЯ

УНИВЕРСИТЕТ «СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ»

Между създаването на първата българска гимназия в Болград и първия български университет в София има време от 30 години. Това е естествен период, защото за да има университет е необходимо да съществува мрежа от средни училища, която се създава в първото десетилетие (1878–1888 г.) от освобождението на България. Общото между гимназията в Болград и университета в София е, че при своето основаване те привличат тогавашния педагогически елит на българския народ. За съжаление веднага след освободителната за българския народ Руско-турска война от 1877–1878 г. Бесарабия и Болград преминават от Румъния в Русия. Руските имперски власти превръщат Болградската българска гимназия в руска държавна гимназия, като българския език е изключен от учебната програма.

Но това не означава, че няма здрава връзка между първата българска Болградска гимназия и първия български Софийски университет „Св. Климент Охридски“. Трябва да посочим, че Димитър Агура е преподавател в Болградската гимназия, а след това и преподавател в Софийския университет. Други осем души са възпитаници на Болградската гимназия и след като завършват европейски и руски университети стават преподаватели в университета в София. Ще разгледаме с кратки биографични справки всички българи, учители и възпитаници на Болградската гимназия, които по-късно са преподаватели в Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Иван Славов

е роден на 1 март 1861 г. в с. Бановка, Болградски район. Завършва Болградската гимназия през 1881 г., след което постъпва студент в Юридическия факултет на Московския университет, който успешно завършва през 1884 г. След дипломирането си той се установява в София и работи като Директор на Държавната статистика от 1887 г. до 1893 г. Подпредседател, а после председател на Софийския апелативен съд от декември 1893 г. до януари 1897 г. Извънреден преподавател в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ от 1 октомври 1892 г. до 1 февруари 1895 г. по три дисциплини: римско право, енциклопедия на правото и гражданско съдопроизводство. Доцент по тези дисциплини от 1 февруари 1895 г. до юни 1899 г. Доц. Иван Славов е действителен член на Българското книжовно дружество от 1899 г. Не е известно къде и кога е починал.

Симеон Иванов Греков

е роден на 15 февруари 1876 г. в гр. Болград. Учи и завършва Болградската гимназия през 1894 г. След това постъпва и завършва с отличие Императорското селскостопанско училище в гр. Ялта. В гр. Симферопол Греков има възможността да работи няколко години със знаменития руски овощар Иван Мичурин. През 1908 г. Симеон Греков се установява в България, работи като учител и директор на Земеделското училище в с. Боруи, Великотърновско, а

от 1914 г. е главен агроном на овощните градини на българските манастири. През 1924 г. към Софийския университет „Св. Климент Охридски“ се открива и Агрономо-лесовъден факултет. В него Симеон Греков е привлечен като първи български преподавател по дисциплините „Овощарство“ и „Градинарство“. Той е преподавател в университета от 15 ноември 1924 г. до 1 март 1932 г. Симеон Греков е автор на около 250 статии, 21 брошури и книги с овощарска, градинарска и лозарска тематика, с определени научни приноси в тези области. Почива в София през 1964 г.

Стефан Георгиев Божилов

е роден на 1 август 1959 г. в гр. Болград. Завършва Болградската гимназия през 1878 г. Следва естествени науки в Прага и Лайпциг, където завършва образованието си със защита на докторат през 1886 г. Завърнал се в България той работи като учител, а след това става преподавател в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. През 1891 г. Стефан Георгиев се хабилитира направо за професор в университета по дисциплините обща и специална ботаника. Проф. Георгиев е два мандата Декан на Физико-математическия факултет. Той е председател на Българското лесническо дружество. Почива на 41 г. на 10 май 1900 г. в София. Проф. Стефан Георгиев изследва флората на планините Рила и Родопи и на няколко района в Южна България като установява и описва за пръв

път в науката над 400 нови растителни вида в България. Прави впечатление от кратките биографични бележки на деветте преподаватели в СУ „Св. Климент Охридски“, че седем от тях преминават през учителската професия: акад. проф. Александър Теодоров-Балан, проф. Димитър Агура, проф. Атанас Тинтеров (той е и преподавател във Военното училище), проф. Стефан Георгиев, доц. Георги Дерманчев, преп. Георги Згурев и преп. Симеон Греков. Натрупания педагогически опит им помага по-бързо да се адаптират като преподаватели в първия български университет. Приносът на деветте преподаватели: един учител и осем възпитаници на Болградската гимназия, осем бесарабски българи и един калоферец, за развитието на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ е значителен. Най-много са преподавателите, родени в гр. Болград – пет души: проф. Стефан Георгиев, доц. Васил Маринов, доц. Георги Дерманчев, преп. Георги Згурев и преп. Симеон Греков. Трима от преподавателите са родом от близки до Болград села: акад. проф. Александър Теодоров-Балан от с. Кубей, проф. Димитър Агура от с. Чухмелии и доц. Иван Славов от с. Бановка, а проф. Атанас Тинтеров е роден в гр. Калофер.

От разгледаните по-горе преподаватели в българската Алма матер възпитаници на Болградската гимназия са осем души: акад. Александър Теодоров-Балан, проф. Стефан Георгиев, проф. Атанас

Тинтеров, доц. Васил Маринов, доц. Георги Дерманчев, доц. Иван Славов, преп. Георги Згурев и преп. Симеон Греков, а проф. Димитър Агура е две години учител в гимназията. Прави впечатление факта, че от разгледаните девет преподаватели – учител и възпитаници от Болградската гимназия в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, седем са хабилитирани: акад. проф. Александър Теодоров-Балан, проф. Димитър Агура, проф. Стефан Георгиев, проф. Атанас Тинтеров, доц. Васил Маринов, доц. Георги Дерманчев и доц. Иван Славов. В българската Алма матер до Първата световна война е било възможно да се хабилитират преподаватели направо за професори, като се прескача доцентското звание. Трима от разгледаните преподаватели се хабилитират направо за професори. Пръв се хабилитира направо за професор Стефан Георгиев през 1891 г., когато тогава е само на 32 години. Той става първия български професор по ботаника. Втори, който се хабилитира направо за професор през 1894 г. е Димитър Агура и той става първия български професор по история. Трети, който се хабилитира за професор по математика през 1904 г. е Атанас Тинтеров. По специалности учителят и възпитаниците на Болградската гимназия, преподаватели в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ се разпределят така: трима са юристи – доц. Васил Маринов, доц. Иван Славов и преп. Георги Згурев; двама са историци – проф. Димитър Агура и доц.

Георги Дерманчев; един филолог – акад. проф. Александър Теодоров-Балан; един ботаник – проф. Стефан Георгиев; един математик – проф. Атанас Тинтеров и един агроном – преп. Симеон Греков.

И накрая да завършим нашите обобщения с двамата преподаватели, които са ректори на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Първи ректор на университета е младия тогава учен Александър Теодоров-Балан, който през годините е още два мандата е ръководител на Софийския университет. И проф. Димитър Агура е ректор четири мандата и в това отношение е на второ място след проф. Иван Георгов, който има пет ректорски мандата. Трима от разгледаните от нас професори са и декани на факултети: на Историко-филологическия факултет по два мандата са ръководители акад. проф. Александър Теодоров-Балан и проф. Димитър Агура, а на Физико-математическия факултет за два мандата Декан е проф. Стефан Георгиев. Трябва да уточним, че тогава мандата на Ректора и Декана е една година. И въпреки това като ръководители на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, тримата възпитаници на Болградската гимназия имат определено голям принос за развитието на първия и най-престижен български Софийски университет „Св. Климент Охридски“.

Никола КАРАИВАНОВ,
гр. София,
Р България.
Специално
за в. „Роден край“

